

Bölüm 7

SOSYAL SERMAYE

Yasemin ÇELİK¹

Hasan Hüseyin UZUNBACAK²

GİRİŞ

Son dönemlerde bireylerin, işletmelerin ve toplumların ilişkilerinde önemli bir kaynak haline gelen “sosyal sermaye”, ekonomi, işletme, sosyoloji ve siyasal bilimler gibi pek çok farklı disiplinin tarafından incelenen bir kavramdır (Özdemir, 2008: 82). Fiziksel sermaye ve insan sermayesi araçları gibi bireysel üretkenliği geliştirmeyi sağlayan “sosyal sermaye” sosyal ağlar, normlar ve karşılıklı yarar için işbirliğini ve işbirliğini kolaylaştıran sosyal güven gibi özellikleri ifade eder (Putnam, 1995: 65). Sosyal sermaye, karşılıklı arzu edilen çıktıları elde etmek için işbirliği ve işbirliğini kolaylaştıran şükran, saygı ve karşılıklı anlayış duygularını içeren sosyal ilişkilere gömülüdür. Dolayısıyla sosyal sermaye, yönetim hedefleri etrafında belirli bir düzeyde güven, uyum ve uzlaşma yaşayan grupların ve bireylerin ortak bir kaynak havuzunu yönetmek için toplu kararlar alabildikleri sosyal bir olgudur (Nunkoo, 2017: 280).

Sosyal sermaye, bir varlık kaynağı olarak, bireyin veya topluluğun bir özelliği olabilir. Bireysel varlık olarak, sosyal sermaye, bir kişinin mevcut sosyal kaynaklarla olan ilişkilerinden oluşur. Toplulukların bir özelliği olarak, güven, karşılıklı ilişki, toplu eylem ve katılım gibi niteliklerden oluşur. (Ledogar & Fleming, 2008: 25). Sosyal sermaye, insanlar arasındaki güven, karşılıklı anlayış ve insan ağları ve topluluklarının üyelerini bağlayan ve kooperatif eylemlerini mümkün kılan ortak değerler ve davranışlar gibi aktif bağlantı stoklarından oluşur. Sosyal sermaye, bir örgütün veya herhangi bir grubun, kendi özel amaçlarına ulaşmak için amaçladığı kazançtan daha fazlasını elde etmesini sağlar (Cohen & Prusak, 2001: 3).

Sosyal sermaye unsurlarından olan *normlar*, insanları, ortak çıkarlar uğruna ortak bir iyilik için çalışmak üzere teşvik etmesini veya kısıtlamasını sağlayan kurallardır. İletişim ağları, toplumda birey ve örgütlerin fikir ve bilgilerini birbirleriyle paylaşmaları ve iletişime geçebilmeleridir. *Güven* ise, insanların birbirlerine güvendiği ve bu güvenin karşılıklı sorumluluk kabulüyle dürüst davranmalarındır (Aslan, 2016: 181).

¹ Öğretim Gör., Akdeniz Üniversitesi, yasemincelik@akdeniz.edu.tr

² Dr. Öğr. Üyesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, hasanuzunbacak@sdu.edu.tr

KAYNAKLAR

1. Abili, K. (2011). Social Capital Management in Iranian Knowledge-Based Organizations. *Electronic Journal of Knowledge Management*, 9(3), 204-210.
2. Akram, T., Lei, S., Hussain, S. T., Haider, M. J., & Akram, M. W. (2016). Does relational leadership generate organizational social capital? A case of exploring the effect of relational leadership on organizational social capital in China. *Future Business Journal*, 2(2), 116-126.
3. Al-Alawi, İ., Al-Marzooqi, N, Y. & Mohammed, Y. F. (2007). Organizational culture and knowledge sharing: critical success factors. *Journal of knowledge management*, 11(2), 22-42.
4. Arıciöğlü, M. A. & Ergin, R. A. (2009). Güven ya da Sosyal Sermaye Nedir?: Konya Sanayi Bölgesinde Sahip/Yöneticiler Üzerine Bir Araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 25-43.
5. Aslan, S.(2016). Türkiye’de Sosyal Sermaye Bileşenlerinden Güven Hakkında Bir Değerlendirme. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi*, 17(2), 181-204.
6. -Bilgin, N. & Kaynak, R. (2008). Sosyal Sermaye Faktörlerinin İş Başarısına Etkisi: Üniversite Çalışanları Üzerine Ampirik Bir Çalışma. *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, 32(1), 29-38.
7. Brehm, J. & Rahn, W. (1997). Individual-level evidence for the causes and consequences of social capital. *American journal of political science*, 41(3), 999-1023.
8. Büyükilikmen, A. Y. (2015). Sosyal Sermaye ve Ölçülmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal ve Teknik Araştırmalar Dergisi*, 10, 45-52.
9. Chen, C. J. & Huang, J. W. (2007). How organizational climate and structure affect knowledge management-The social interaction perspective. *International journal of information management*, 27(2), 104-118.
10. Chen, M. H., Chang, Y. C. & Hung, S. C. (2008). Social capital and creativity in R&D project teams. *R&d Management*, 38(1), 21-34.
11. Cohen, D. J. & Prusak, L. (2001). In good company: How social capital makes organizations work. (<http://www.andrebiancalani.it/InGoodCompany.pdf>)
12. Coleman, J. S. (1988). Social capital in the creation of human capital. *American journal of sociology*, 94, 95-120.
13. Çetin, M. (2006). Bölgesel Kalkınmada Sosyal Ağların Rolü: Silikon Vadisi Örneği. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21(1), 1-25.
14. Erselcan, F. (2009). Disiplinlerarası ortak bir çalışma alanı olarak sosyal sermaye. *Cumhuriyet Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 33(2), 248-256.
15. Fukuyama, F. (2001). Social capital, civil society and development. *Third world quarterly*, 22(1), 7-20.
16. Fukuyama, F. (2002). Social capital and development: The coming agenda. *SAIS review*, 22(1), 23-37.
17. Golmoradi, R. & Ardabili, F. S. (2016). The effects of social capital and leadership styles on organizational learning. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 230, 372-378.
18. Gu, J., Zhang, Y. & Liu, H. (2014). Importance of social capital to student creativity within higher education in China. *Thinking Skills and Creativity*, 12, 14-25.
19. Hawe, P. & Shiell, A. (2000). Social capital and health promotion: a review. *Social science & medicine*, 51(6), 871-885.

20. Hoegl, M., Parboteeah, K. P. & Munson, C. L. (2003), Team-level antecedents of individuals' knowledge networks. *Decision Sciences*, 34(4), 741-770.
21. Ledogar, R. J. & Fleming, J. (2008). Social capital and resilience: A review of concepts and selected literature relevant to Aboriginal youth resilience research. *Pimatisiwin*, 6(2), 25-46.
22. Leana III, C. R. & Van Buren, H. J. (1999). Organizational social capital and employment practices. *Academy of management review*, 24(3), 538-555.
23. Mısırdalı, F. (2006). Örgüt İçi Bilgi Paylaşımında Sosyal Sermayenin Etkisi: Kütahya Porselen A.Ş.'de Bir Uygulama. *Kütahya: Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*.
24. Nunkoo, R. (2017). Governance and sustainable tourism: What is the role of trust, power and social capital?. *Journal of Destination Marketing & Management*, 6(4), 277-285.
25. Özdemir, A. A. (2008). Sosyal Ağ Özellikleri Bakış Açısıyla Sosyal Sermaye Ve Bilgi Yaratma İlişkisi: Akademisyenler Üzerinde Yapılan Bir Alan Araştırması. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
26. Pretty, J. & Ward, H. (2001). Social capital and the environment, *World development*. 29(2), 209-227.
27. Putnam, R. D. (1995). Bowling Alone: America's Declining Social Capital. *Journal of Democracy*, 65-78.
28. Ruben, R. & Heras, J. (2012). Social capital, governance and performance of Ethiopian coffee cooperatives. *Annals of Public and Cooperative Economics*, 83(4), 463-484.
29. Sabatini, F. (2009). Social capital as social networks: A new framework for measurement and an empirical analysis of its determinants and consequences. *The Journal of Socio-Economics*, 38(3), 429-442.
30. Sözbilir, F. (2018). The interaction between social capital, creativity and efficiency in organizations. *Thinking Skills and Creativity*, 27, 92-100.
31. Şavkar, E. (2011). Sosyal Sermayenin Unsurları Ve Ekonomik Kalkınmayla İlişkisi, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
32. Tantardini, M. & Kroll, A. (2015). The role of organizational social capital in performance management. *Public Performance & Management Review*, 39(1), 83-99.
33. Töremen, F. (2002). Okullarda sosyal sermaye: Kavramsal bir çözümleme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 8(4), 556-573.
34. Tsai, W. & Ghoshal, S. (1998). Social capital and value creation: The role of intrafirm networks. *Academy of management Journal*, 41(4), 464-476.
35. Turgut, E. (2013). Sosyal Sermaye ve Bilgi Paylaşımı Davranışının Yenilikçilik İklimine Etkisi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi SBE.
36. Tüysüz, N. (2011). «Sosyal Sermayenin Ekonomik Gelişme Açısından Önemi ve Sosyal Sermaye Endeksinin Hesaplanması», Uzmanlık Tezi, Kalkınma Bakanlığı, Yayın No: 2827,
37. Yarcı, S. (2011). Pierre Bourdieu'da Sosyal Sermaye Kavramı. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 6(1), 125-135.
38. Yıldız, Z. & Topuz, H. (2011). Sosyal Sermaye Ve Ekonomik Kalkınma İlişkisi Açısından Türkiye Üzerine Bir Değerlendirme. *İktisat ve İctimaiyat Enstitüsü. Sosyal Siyaset Konferansları*, 61, 201-226.
39. Wallis, J., Killerby, P. & Dollery, B. (2004). Social economics and social capital. *International Journal of Social Economics*, 31(3), 239-258.
40. Woolcock, M. & Narayan, D. (2000). Social capital: Implications for development theory, research, and policy. *The world bank research observer*, 15(2), 225-249.